

Valsts zemes
dienests

Valsts zemes dienests

Ilgspējas politika

2025. gads 3. septembris

Valsts zemes dienests (VZD) ilgtspēju saprot kā atbildīgu rīcību, kas līdzsvaro iestādes attīstību, sabiedrības intereses un resursu saglabāšanu nākotnei. Tas nozīmē - izmantot resursus efektīvi, mazināt negatīvo ietekmi uz vidi, stiprināt sabiedrības uzticību un nodrošināt iestādes darbības nepārtrauktību ilgtermiņā.

1. Terminoloģija

Aprites ekonomika – pieeja resursu izmantošanai, kas balstās uz atkārtotu lietošanu, pārstrādi un atkritumu samazināšanu, lai resursi ciklā tiktu izmantoti pēc iespējas ilgāk.

Atbildīgi piegādātāji – sadarbības partneri un pakalpojumu sniedzēji, kuru darbība atbilst vides, sociālajiem un pārvaldības (ESG) principiem un kas ievēro ētikas prasības.

CO₂ emisijas – oglekļa dioksīda izmeši atmosfērā, kas rodas no fosilā kurināmā sadedzināšanas un citiem procesiem, un kas ir galvenais siltumnīcefekta gāzu (SEG) avots.

Darba plāns – gada darba plānu izstrādā, lai nodrošinātu VZD darbības stratēģijas īstenošanu, kā arī politisko vadlīniju dokumentu un citu uzdevumu izpildi. Tajā ietver konkrētajā gadā veicamos uzdevumus vai pasākumus, to izpildes termiņus un atbildīgās struktūrvienības vai amatpersonas.

Energoefektivitāte – resursu (elektrības, siltuma, degvielas u.c.) izmantošanu gudrāk – samazinot patēriņu, bet vienlaikus saglabājot vai pat uzlabojot pakalpojuma kvalitāti un rezultātu.

ESG – vides (Environmental), sociālās atbildības (Social) un pārvaldības (Governance) standartu kopums, kas nosaka organizācijas darbības ilgtspējības principus un sniedz vadlīnijas, kā novērtēt tās ietekmi uz vidi, sabiedrību un pārvaldību.

Ilgspēja – attīstības pieeja, kas līdzsvaro ekonomisko izaugsmi, sabiedrības intereses un vides saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Rīcības plāns – ir stratēģisks dokuments, kas izstrādāts, lai nodrošinātu VZD ilgtspējas politikas īstenošanu praksē. Tajā ietver konkrētajā gadā veicamos uzdevumus vai pasākumus, to izpildes termiņus un atbildīgās struktūrvienības vai amatpersonas par vides, sociālo un pārvaldības (ESG) mērķu sasniegšanu.

2. Normatīvais regulējums un starptautiskais ietvars

Ilgospējas jomas īstenošana balstās uz Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un starptautisko tiesību ietvaru, tostarp:

- Parīzes nolīgums – nosaka globālās sasilšanas ierobežošanu līdz 1,5 °C un klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumu īstenošanu.
- Eiropas Zaļais kurss – Eiropas Savienības stratēģija ilgtspējīgai attīstībai, klimatneitralitātes sasniegšanai un resursu efektīvai izmantošanai.
- ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi 2030 (SDG) – globāls ietvars sociālās, ekonomiskās un vides ilgtspējas nodrošināšanai.
- ANO Globālais līgums (UN Global Compact) – princips balstīt uzņēmumu un institūciju darbību uz cilvēktiesību, darba standartu, vides un korupcijas novēršanas principiem.
- OECD Korporatīvās pārvaldības principi – starptautisks standarts efektīvai, caurspīdīgai un atbildīgai pārvaldībai.
- Latvijas korporatīvās pārvaldības kodekss (Tieslietu ministrijas padome) – nacionāls ietvars labas pārvaldības principu īstenošanai.
- Eiropas Savienības regulējums ilgtspējas ziņošanai (CSRD un ESRS) – noteic prasības ilgtspējas informācijas atklāšanai un pārskatāmībai.

3. Politikas mērķis

Politikas mērķis ir veicināt VZD ieguldījumu ilgtspējīgā valsts pārvaldes attīstībā, nodrošinot, ka iestādes darbība atbilst stratēģiskajos virzienos noteiktajiem mērķiem un tiek īstenota atbildīgi vides, sociālajā un pārvaldības jomās.

4. Politikas darbības jomas

1. **Vide** – atbildīga resursu izmantošana, energoefektivitāte, digitālo risinājumu attīstība.
2. **Sabiedrība un cilvēki** – godīga un ētiska rīcība, cilvēktiesību ievērošana, vienlīdzīgas iespējas, sadarbības stiprināšana.
3. **Pārvaldība** – caurspīdīga un efektīva resursu pārvaldība, pieejami dati, inovāciju ieviešana un ilgtspējīgas publiskās pārvaldības principu īstenošana.

Politika ir saistoša visiem VZD nodarbinātajiem.

5. Ieinteresēto pušu iesaistes principi

Identificējot būtiskos ilgtspējas principus, VZD vadās pēc starptautiskajiem ietvariem un rekomendācijām. Būtisko ilgtspējas aspektu atlasē VZD iesaista tās ieinteresētās puses:

- Nodarbinātos,
- Klientus (iedzīvotāji, pašvaldības u.c.),
- Piegādātājus (materiāli un pakalpojumi),
- Sabiedrību (izglītības iestādes, mediji),
- Kontroles iestādes,
- Politikas veidotājus,
- Organizācijas un NVO (zinātniskie partneri, vides organizācijas),
- Profesionālās asociācijas un ekspertus.

Iesaistīšana notiek caur aptaujām, darba grupām un informatīvajiem pasākumiem. VZD nodrošina vienlīdzīgu, godprātīgu un taisnīgu attieksmi, nepieļaujot interešu konfliktus, korupciju vai reputācijas apdraudējumus. VZD regulāri noskaidro ieinteresēto pušu viedokļus par līdzšinējo sadarbību.

6. Ilgtspējas pārvaldība

Par VZD ilgtspējas sniegumu atbildīga ir iestādes vadība – ģenerāldirektore, ģenerāldirektora vietnieks labas pārvaldības jautājumos un ģenerāldirektora vietnieks reģistru ilgtspējas jautājumos. Izaugsmes un ilgtspējas departaments nodrošina ilgtspējas stratēģijas izstrādi un īstenošanu ciešā sadarbībā ar citām struktūrvienībām.

VZD vadība un struktūrvienību vadītāji integrē ilgtspējas principus savos pamatprocesos un lēmumu pieņemšanā, balstoties uz trim savstarpēji saistītiem pīlāriem:

6.1 Vide un klimats (ESRS E)

- **Energoefektivitāte:** optimizē arhīva glabātavu telpu izmantošanu, modernizē nomātās biroja telpas, nodrošina telpu atbilstību energoefektivitātes prasībām.
- **CO₂ emisijas:** ievieš emisiju uzskaiti un regulāru monitoringu, pakāpeniski pāriet uz videi draudzīgāku auto parku.
- **Aprites ekonomika:** ievieš atkritumu šķirošanu, nodarbināto izglītošanu un sadarbību ar pakalpojumu sniedzējiem.

6.2 Sabiedrība un nodarbinātie (ESRS S)

- **Pakalpojumu pieejamība** – nodrošina ērtus un efektīvus e-pakalpojumus, attīsta IKT infrastruktūru.
- **Taisnīgs atalgojums un attīstība** – īsteno taisnīga atalgojuma politiku, nodrošina profesionālo pilnveidi un kompetenču attīstību.
- **Veselība un labbūtība** – veicina darbinieku fizisko un psiholoģisko drošību, sniedz psihosociālo atbalstu.
- **Organizācijas kultūra** – stiprina daudzveidīgu un iekļaujošu darba vidi, nodrošina cilvēktiesību ievērošanu un trauksmes celšanas mehānismus, kā arī nostiprina VZD vērtības ikdienas darba kultūrā, lai nodarbināto rīcība būtu saskaņā ar noteiktajām vērtībām.

6.3 Pārvaldība un inovācijas (ESRS G)

- **Pārvaldība un caurspīdīgums** – īsteno caurspīdīgu resursu pārvaldību un ievieš inovācijas.
- **Datu pieejamība** – nodrošina sabiedrībai pieejamus datus, atbalsta lēmumu pieņemšanu, balstoties uz pierādījumiem.
- **Atbildīgi piegādātāji** – izvērtē sadarbības partnerus un pakalpojumu sniedzējus, nodrošina to atbilstību ilgtspējas un ētikas principiem.
- **Ilgtspējīga publiskā pārvaldība** – ievēro atbildīgas un ilgtspējīgas publiskās pārvaldības principus.

Ilgtspējas politika nosaka VZD darbības principus un pieeju ilgtspējas jomas īstenošanai. Balstoties uz to ir izstrādāts dokuments “Ilgtspējas jomas un stratēģiskie virzieni 2025–2030”, kurā ir noteikti prioritārie ilgtspējas mērķi un rezultatīvie radītāji. Lai

tos sekmīgi īstenotu tiek izstrādāts ikgadējais Rīcības plāns, kas tiek apstiprināts kopā ar VZD Darba plānu.

VZD ik gadu sagatavo ilgtspējas pārskatu, kurā sniegta caurspīdīga un saprotama informācija par mūsu sniegumu, balstīta datos un reālajā ietekmē. Pārskata sagatavošanu un publicēšanu VZD tīmekļa vietnē nodrošina Izaugsmes un ilgtspējas departaments.

7. Noslēguma jautājumi

VZD ilgtspējas politika tiek pārskatīta vismaz reizi trijos gados vai biežāk, ja to prasa normatīvās prasības, iekšējie auditi, nodarbināto vai ieinteresēto pušu ieteikumi vai citi organizācijas darbības aspekti. Pārskatīšanas rezultātā tiks veiktas nepieciešamās izmaiņas, lai uzlabotu politikas efektivitāti un atbilstību ilgtspējas mērķiem.

Lai nodrošinātu VZD ilgtspējas politikas sekmīgu ieviešanu, visi nodarbinātie tiek iepazīstināti ar politikas saturu. Politika ir publiski pieejams dokuments – katram VZD nodarbinātajam iekšējā komunikācijas sistēmā, kā arī tīmekļa vietnē – www.vzd.gov.lv.